

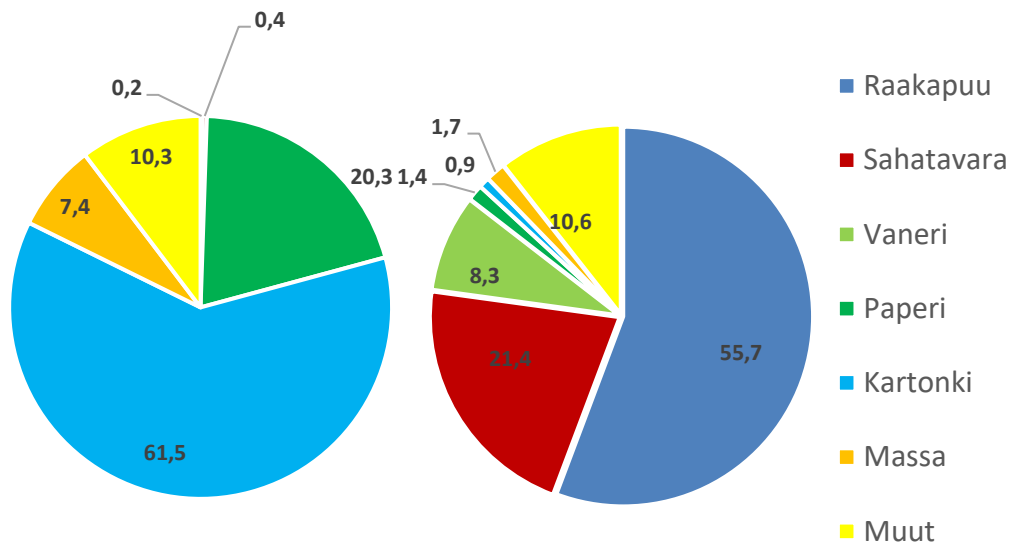
Ukrainan sodan vaikutukset metsäsektoriin –
Puumarkkinatyöryhmän kokous 11.5. klo 14.30-16.30

Venäjän sotatoimien vaikutukset metsäteollisuuteen ja metsätalouteen

Matleena Kniivilä, Jari Viitanen, Jussi Leppänen, Antti Mutanen
Luonnonvarakeskus

Suomen metsäteollisuuden Venäjän vienti ja tuonti 2021

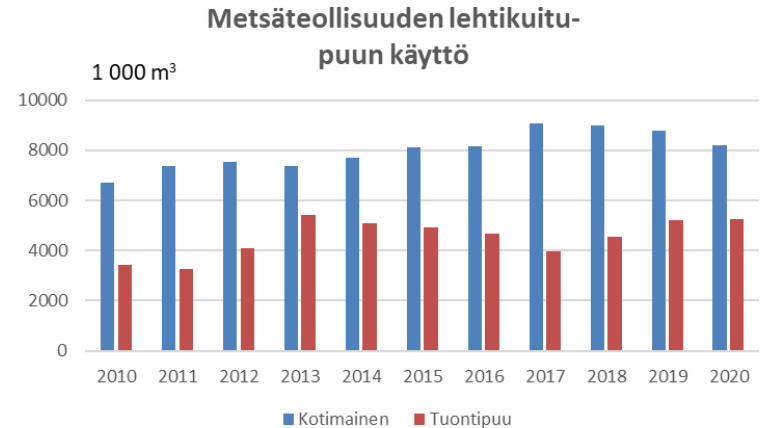
Vienti 503 milj. €

Tuonti 586 milj. €

- Keskeistä raakapuun tuonti Venäjältä.
- Lisäksi on tuotu sahatavaraa suomalaisomisteisilta sahoilta ja koivuvaneria.
- Tuontisanomalehtipaperista suurin osa Venäjältä.
- Venäjän osuus Suomen metsäteollisuuden viennin kokonaisarvosta pieni, 3,8 %.
- Venäjälle on viety pääasiassa kartonkia ja paperia.

Venäläisen puun tuonti ennen sodan alkua oli yhä merkittävää

- Kaikkiaan tuontipuun merkitys on huomattavasti vähentynyt 2000-luvun alkuvuosista
  - Venäläisen tuontipuun osuus metsäteollisuuden puunkäytöstä noin kymmenesosa
  - Suurin merkitys kemiallisessa metsäteollisuudessa ja energiantuotannossa
- Suurin osuus tuodusta venäläisestä puusta on joko koivukuitua (47 %; 4,4 milj. m³) tai haketta (37 %; 3,4 milj. m³) (2021)
- Muita puutavaralajeja tuotiin selvästi vähemmän, mutta merkitystä yksittäisille tuotantolaitoksille

Lähteet: Tulli ja Luke

Venäläisen puun tuonnin loppumisen seurauksia

- Hakkuiden määrä kotimaassa määräytyy metsäteollisuustuotteiden globaalin kysynnän mukaan – vielä emme tiedä onko kysynnässä muutoksia. Myös alkuvuoden lakolla vaikutusta tarpeeseen.
- Mikäli kysynnässä ei merkittäviä muutoksia ja tuotanto Suomessa pysyy pidemmällä aikavälillä likimain entisellään, kotimaisen puun kysyntä ja hakkuiden määrä voi kasvaa.
- Venäjältä tuodun koivukuidun korvaaminen suomalaisella puulla kuitenkin hankalaa, sillä Suomessa ei ole riittävästi koivua kannattavasti saatavilla.
- Energiahakkeen tuontimäärät on mahdollista korvata kotimaisella hakkeella, mutta se edellyttää energiapuun korjuumäärien kasvua ja tehostamista.

Energia, raaka-aineet, työvoima?

- Moottoripolttoöljyn ja dieselin nousevat hinnat nostavat puunkorjuun, haketuksen ja kaukokuljetuksen kustannuksia
  - Yritystoiminnan kannattavuus?
- Raaka-aineiden saatavuus kemikaalien tuottamiseen (esim. ureaa tarvitaan kuljetuskalustossa, työkoneissa ja juurikäävän torjunnassa)
- Ulkomaisten kausityöntekijöiden saatavuus?

Seurauksia metsäteollisuustuotteiden kaupan loppumisesta Venäjän kanssa

- Suomi on vienyt Venäjälle pääasiassa kartonkia ja paperia
  - Osuus Suomen metsäteollisuuden viennin arvosta vähäinen, 3,8 % (2021)
  - Nykyisessä markkinatilanteessa korvaavia markkinoita voidaan löytää
- Metsäteollisuustuotteista tuotu Suomeen lähinnä sahatavaraa, koivuvaneria, sanomalehtipaperia ja massaa, määrät vähäisiä
- Yrityksille tappioita tuotannon loppumisesta Venäjällä

Vaikutukset globaaleille markkinoille

- Merkittävimmät vaikutukset todennäköisesti sahateollisuudessa
- Kanadan ohella Venäjä on ollut maailman johtava sahatavaran viejä (noin 30 milj. m³/v). Venäjä on myös maailman suurimpien vanerin viejien joukossa (noin 2,9 milj. m³/v).
- Venäjä, Valko-Venäjä ja Ukraina ovat vieneet sahatavaraa vuosittain Eurooppaan noin 8 milj. m³
  - Venäläisen sahatavaran poistuminen Euroopan markkinoilta luo tilaa muille toimijoille
  - Venäjä kohdentanee vientiään Kiinaan, jossa kilpailu tulee kiristymään
  - Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä vaikutukset epäselvempiä
- Venäjän merkitys kemiallisen metsäteollisuuden markkinoilla on pienempi kuin sahateollisuudessa

Johtopäätöksiä

- Venäjän vetovoima investointiympäristönä vähenee entisestään
- Venäjän **puun tuonnin loppuminen** suurin välitön haaste Suomen metsäsektorille
- Pidemmällä aikavälillä globaalien **vientimarkkinoiden talouskehitys ratkaisevaa**
- Mikäli tuotanto Suomessa pysyy entisellä tasolla, **kotimaisen puun tarve kasvaa**
- Samanaikaisesti metsien käyttöön liittyvä EU-sääntely kasvaa
  - Miten yhteensovitetään? Muuttuuko EU:n politiikka? Omavaraisuuden lisääminen?

Kiitos!

matleena.kniivila@luke.fi

@matleenakniivil

Ukrainan sodan vaikutukset metsäsektoriin
Puumarkkinatyöryhmän kokous 11.5. klo 14.30-16.30

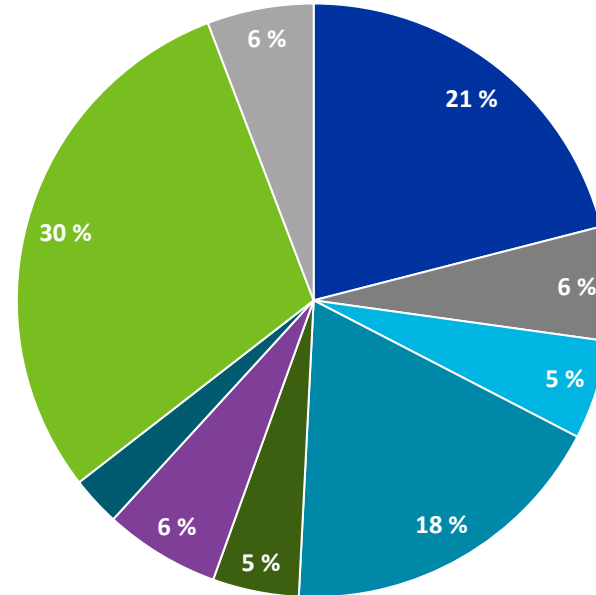
Vaikutukset puupohjaisen energian saatavuuteen

Johanna Routa
Tutkimuspäällikkö, erikoistutkija, Luonnonvarakeskus

Energian käyttö Suomessa 2021

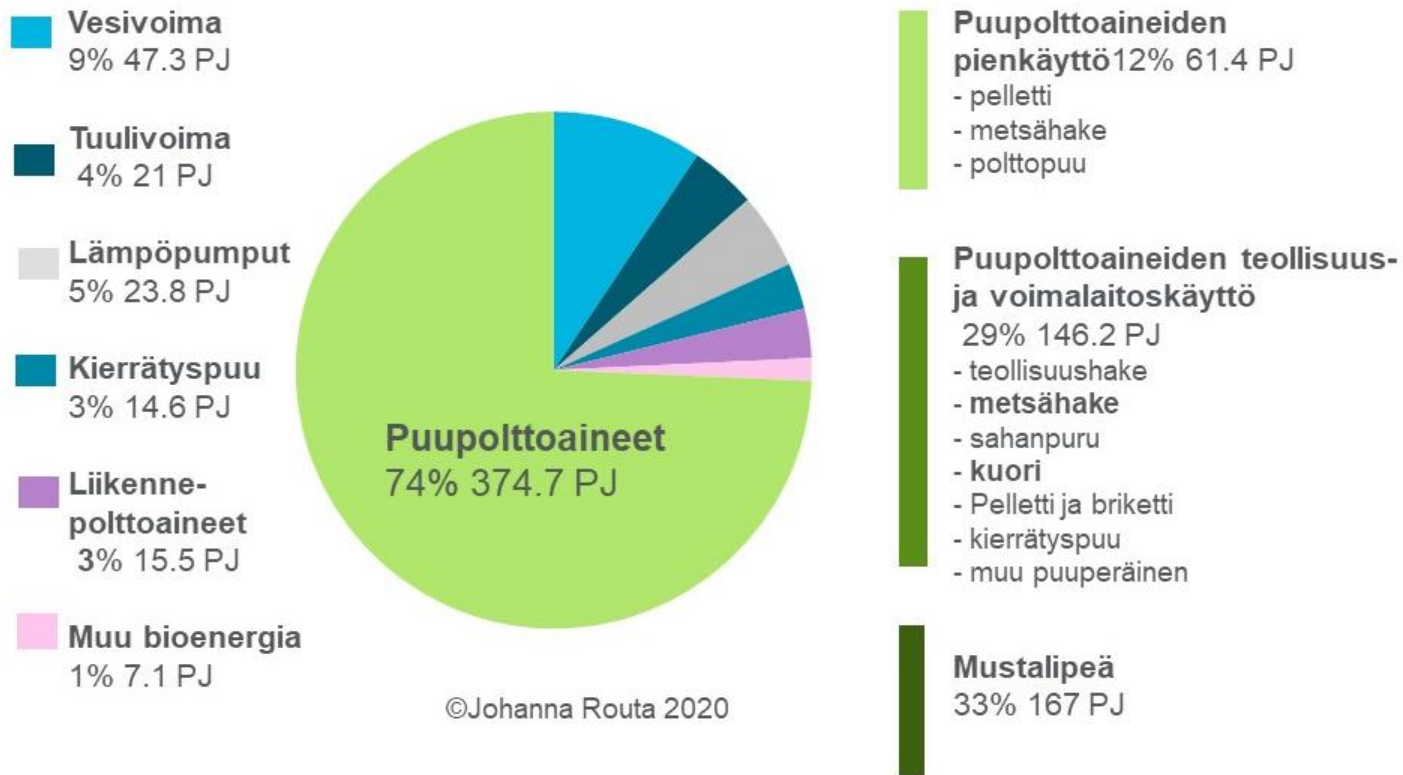
- Energian kokonaiskulutus oli 1,36 miljoonaa terajoulea (TJ) vuonna 2021
- Puupolttoaineet ovat merkittävin yksittäinen energialähde 30% osuudella

2021

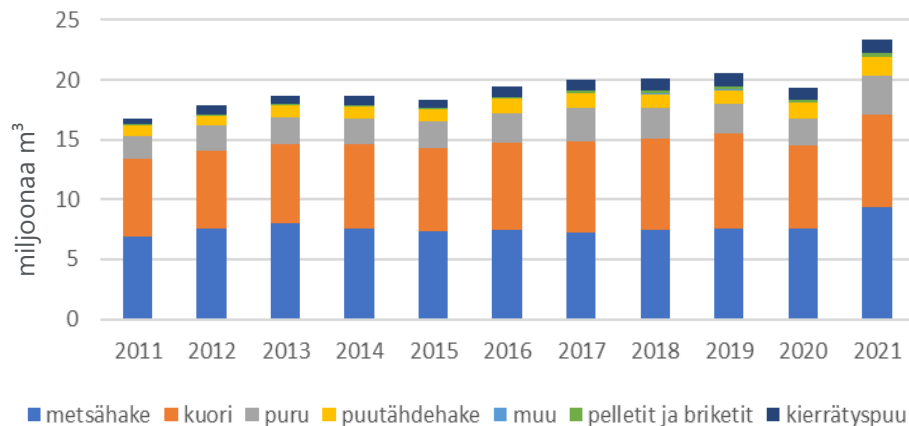
- öljy
- hiili
- maakaasu
- ydinenergia
- sähkön nettotuonti
- vesi ja tuulivoima
- turve
- puupolttoaineet
- muut

Uusiutuva energia Suomessa 2018 (lähde: Tilastokeskus)

Metsähake ja kuori

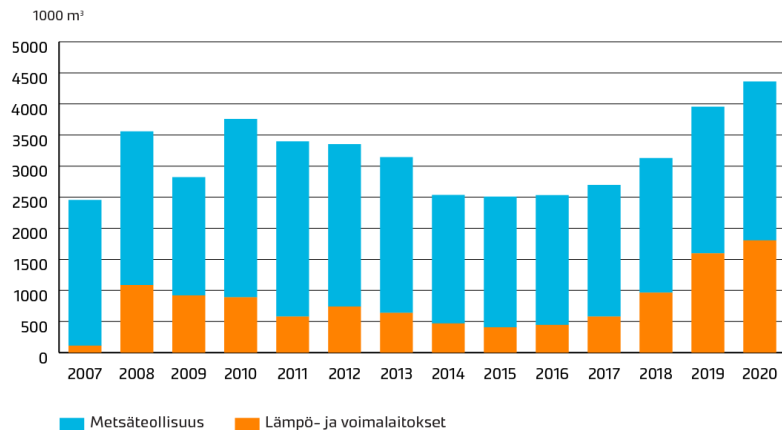
- Metsähakkeella on erityistä merkitystä Suomen energiahuoltovarmuuden kannalta, koska turpeen energiakäyttö on vähentynyt huomattavasti suunniteltua nopeammin. Viime vuonna hakkeen käyttömäärä kasvoi uuteen ennätykseen 9.4 miljoonaan kuutiometriin.
- Metsäteollisuuden sivutuote- ja jätepuuta energiantuotantoon käytettiin 12,6 miljoonaa kuutiometriä. Eniten poltettiin kuorta, kaikkiaan 7,7 miljoonaa kuutiometriä.

Tuontihake

- Tuontihaketta on energiantuotantoon käytetty viime vuosina noin 1,5–1,8 milj. m³. Hakkeen tuontikielto voimassa ainakin tämän vuoden loppuun saakka.
- Vuonna 2021 tuontihaketta poltettiin 1.9 miljoonaa kuutiometriä
- Akuuttia hätää lämpö- ja voimalaitoksilla ei ole, lähestyvä kesä vähentää lämmitysenergian tarvetta, mutta tulevaa talvea varten kotimaisen turvetuotannon palauttaminen varmistaisi yhdessä kotimaisen energiapuun korjuun kanssa huoltovarmuuden.

Tuontihakkeen käyttö

*tuontihakkeen käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa on esitetty laskennallisena kulutuksena (hakkeen kokonaistuonti - tuontihakkeen käyttö metsäteollisuudessa)

- Poliittiset paineet turpeen energiakäytön lopettamiseksi ovat kovat, ja hallitusohjelmaan on kirjattu turpeen energiakäytön puolittaminen vuoteen 2030 mennessä. Turpeen hallitsematon alasajo alkoi viime vuonna, mutta energiaturve tulee olemaan merkittävä huoltovarmuustekijä tulevana talvena. Turve on kotimaisista polttoaineista ainoa, jota voidaan varastoida ilman laadun heikkenemistä muutaman vuoden ajan.
- Pitkällä aikavälillä venäläistä haketta korvaava määrä metsähaketta on saatavana metsistämme. Viimeisimmän valtakunnan metsien inventoinnin (VMI12) mukaan pelkästään ensiharvennusrästejä (myöhässä olevia ensiharvennuksia) on yli 900 000 hehtaaria. Näiden rästien purkaminen tuottaisi kaivattua energiapuuta, mutta myös kohentaisi metsien arvokasvua.

- Koneyrittäjät ovat kuitenkin ahdingossa rajusti kohonneiden polttoainekustannusten takia. Ensi talven tarpeiksi tarvittavan energiapuun hakkuiden tulisi olla jo käynnissä, ja onkin pikaisesti ratkaistava, kuinka kotimainen energiapuu saadaan liikkeelle!
- Kasvava kysyntä luo painetta energiapuun hinnan nousulle.
- Vaarana on että kuitupuuta päätyy poltettavaksi
- Pienpuunkorjuun tuki Metkassa (Metsätalouden kannustejärjestelmä)?
- Työvoiman kysyntä kasvaa, sitä ei välttämättä ole lyhyellä aikavälillä riittävästi tarjolla logistiikkaan ja korjuuseen. Myös ulkomaisen kausityövoiman saatavuus metsänhoitotöihin voi heikentyä.

Kiitos!

johanna.routa@luke.fi

@JohannaRouta

